

Streszczenie

Rozprawa doktorska „Programy samodoskonalenia w poradnikach wydanych na ziemiach polskich w latach 1864-1914” poświęcona jest koncepcjom, które pojawiły się w literaturze poradniczej w okresie wielkich przemian społeczno-ekonomicznych drugiej połowy XIX wieku. Przeanalizowany materiał źródłowy dotyczy różnorodnych aspektów życia codziennego: zdrowia i higieny, pracy i finansów, kształtowania własnego charakteru, wykształcenia oraz stosunków międzyludzkich. Omówione zostały zarówno prace autorstwa rodzimych twórców, jak i tłumaczenia obcojęzyczne, ze szczególnym uwzględnieniem książek Samuela Smilesa.

Istotnym aspektem tejże literatury jest idea samodoskonalenia, czyli założenia, że życiowy sukces można osiągnąć własnymi siłami, potrzebne są jedynie dobre chęci i wytrwałość. Proponowane przez autorów poradników programy samodoskonalenia zostały przeanalizowane zarówno pod kątem indywidualnych koncepcji autorów, jak i ich komplementarności względem siebie. Ważnym aspektem pracy jest omówienie kwestii, w jakim stopniu poradnictwo epoki odpowiadało na zapotrzebowanie na wskazówki nowej klasy średniej oraz grup do niej aspirujących.

Oprócz analizy programów poradniczych, w pracy omówiono specyfikę poradnika jako materiału źródłowego, jego miejsca na rynku księgarskim oraz obiegu czytelniczego, w jakim tego typu literatura funkcjonowała. Przedstawiono także wybrane sylwetki autorów poradników.